

פעילויות סיכום ופרידה בסוף שנת לימודים

פעילות סיכום ופרידה - "פרח"

הכנת ה"פרח" הנה עבודה קבוצתית. המורה מכינה פרחים גדולים כמספר הקבוצות בכיתה. כל קבוצה מקבלת פרח. ב"אבקנים" רושמים את שמות חברי הקבוצה. כל חבר קבוצה מקבל עלה כותרת ובו כותב: הישג אישי שלי השנה. תרומה שנתרמתי מן הקבוצה והכיתה השנה. תחום הלמידה בו נהנתי ביותר השנה. אכזבה שחוויתי השנה. פרטים אישיים לשמירת קשר.

מחברים את כל הפרחים על אחד הקירות בכיתה. מעלים לדיון נושאים שחזרו על עצמם אצל מספר תלמידים. ניתן על סמך פעילות זו לתכנן שיפורים בשנת הלימודים הבאה.

פעילות סיכום ופרידה "שוטט ורשום"

על קירות הכיתה מודבקים בריסטולים גדולים. כל בריסטול מחולק לשני חצאים. במחצית אחת פרצוף שמח בשניה פרצוף עצוב. בראש כל בריסטול רשום התחום: חברתי, לימודי וכו'. התלמידים עוברים וכותבים במחצית המתאימה את תחושותיהם לגבי התחומים השונים. פעילות זו יכולה להיות בסיס לתכנון שיפורים לשנת הלימודים הבאה.

פעילות סיכום ופרידה - סוכריות

במרכז הכיתה סלסילה מלאה בסוכריות עטופות. כל תלמיד ניגש, לוקח סוכריה ופותח את עטיפתה. בזמן שהוא משליך את הנייר לכלי שהוכן מראש, מספר התלמיד על משהו מן השנה הקודמת שהוא משליך. (חוויה לא נעימה, התנהגות לא רצויה וכדומה). לפני שהתלמיד מכניס את הסוכריה לפיו הוא מספר מה הוא לוקח איתו מן השנה הקודמת (חוויה, אירוע, רגש), שימשיכו ללוותו גם בשנה הבאה. (מורה ערני יוכל להסיק מסקנות מעניינות לגבי תלמידים יחידים ולגבי הכיתה. על סמך שיחה זו ניתן לתכנן פעילויות לשנת הלימודים הבאה). פעילות המשך (לא חובה). התלמידים יעלו על הכתב ובציור את החלטותיהם מן הפעילות הקודמת, או בקשות ומשאלות לשנה החדשה.

פעילות סיכום ופרידה - "בלונים"

כל תלמיד מקבל בלון, מנפח אותו וכותב עליו את שמו.
כל התלמידים ישובים במעגל. בהינתן אות מעבירים את הבלונים בכיוון מוסכם.
כל תלמיד שמקבל בלון כותב עליו מחמאה לתלמיד שהבלון שלו. ממשיכים בפעילות עד
שהבלון מגיע לבעליו.

רצוי לקבוע כללים למשחק:

- כותבים בכתב ברור.
- כותבים רק היגדים חיוביים.
- מפסיקים לכתוב ומעבירים את הבלון בהינתן האות.
- נזהרים לא לפוצץ בלונים של חברים.

פעילות סיכום ופרידה - בשירה

המורה והתלמידים מביאים ספרי שירה לכיתה.
כל תלמיד מעלעל בספרים, בוחר שיר או קטע שיעניק ויקדיש לקבוצה.
התלמיד מעתיק על כרטיס את השיר או הקטע, מעטר אותו, כותב הקדשה לחברי
הקבוצה ומעניק להם אותו.

פעילות סיכום ופרידה - "תנו סיום"

פעילות זו היא עבודה קבוצתית.

החומרים לפעילות:

עיתונים צבעוניים, בריסטולים, צבעים, דבק, מספריים.

הוראות:

כל קבוצה מתבקשת לבחור מן העיתונים תמונות המבטאות פרידה, לגזור אותן ולהדביק
ברצף ללא סיום לסיפור.

הבריסטולים יעברו בין כל הקבוצות, וכל קבוצה תחבר סוף משלה.
במליאה - כל קבוצה תקרא את הסיום שלה לסיפורים ויערך דיון סביב ההיבטים
השונים, הגישות והרגשות המובעים.

פעילות סיכום ופרידה - "שבוע הצבע"

כל כיתה בוחרת צבע כלבבה ובמשך שבוע ימים מתמקדת בצבע זה.
אפשר ליצור בכיתה "פינת הצבע" וכל תלמיד יביא מידי בוקר חפץ בצבע הנבחר.
אפשר לקרוא שירים, סיפורים ולצייר בצבע הנבחר.
בסיום השבוע עורכים מפקד בוקר בו כל כיתה מציגה בשיר, ריקוד, המחזה קצרה את
צבע הכיתה.

לוחות פעילים לסוף השנה

א. עיתון קיר
כל כיתה בוחרת מקצוע או אירוע עליו היא רוצה לכתוב. כותבים ומדביקים על בריסטולים.
תולים את כל הבריסטולים של עיתוני הכיתות כעיתון קיר גדול.

ב. על קיר בבית הספר תולים בריסטולים עם היגדים.
התלמידים מוזמנים להתייחס בכיתה להיגדים על גבי הבריסטולים. דוגמאות להיגדים:
אני נפרד מ...
פרידה בשבילי היא...
השנה היה לי טוב עם...
מה שהיה חסר לי השנה...
בשנה הבאה אני רוצה...
פרידה היא דבר מפחיד כי...
אני מקווה שבשנה הבאה...

פעילות סיכום ופרידה - הערכה עצמית, קבלת תעודה

בסוף השנה ישנם שני אירועים מרכזיים שיש לתת עליהם את הדעת והם:
1. קבלת התעודה.
2. הפרידה.

אנו נתייחס לשני אירועים אלה בפעילויות שנציע כאן. כדי שכל אחד יעלה למודעות ויזכה למלוא תשומת הלב - שכן ניתן למנוע קשיים וצער אם מטפלים בהם נכון.

1. התעודה

מתן תעודה הוא אירוע שקשור בהערכה: של התלמיד את עצמו, של חברים, של מורים ושל הורים. מכאן נובעות המטרות שהצבנו לעצמנו לקראת חלוקת התעודות:
א. ליצור מודעות לקראת התעודה.
ב. להפיג את המתח המלווה אירוע זה.
ג. ליצור מוטיבציה לשיפור התעודה.
ד. לתת לילד "כלים" להתמודדות עם קשיים העלולים להתעורר בבית.
ה. לשפר את התקשורת בכיתה: בין הילדים, בינם לבין עצמם ועם המורה.

להלן מספר הצעות:

אירוע ראשון: "שלושה דברים"

מטרות:

1. התלמיד יעריך את עצמו בשלושה תחומים: לימודי, חברתי, התנהגותי.
2. התלמיד יקבל משוב על תפקידו בתחומים הנזכרים לעיל מיתר חברי הכיתה.
3. התלמיד יפיק לקחים אישיים וילמד בעקבותיהם.

ההכנות:

1. כדאי ורצוי להקדיש מחשבה ותשומת לב לאירוע הנקרא: "חלוקת תעודות". אפשר: לשנות את צורת הישיבה, לדאוג לכיבוד קל, להשמיע מוסיקה קלה ברקע - בזמן העבודה האישית.
2. נחלק את הכיתה לקבוצות "ידידותיות" מכוונות: נבחר להושיב בקבוצות ילדים שאנו יודעים ובטוחים שטוב להם ביחד (בניגוד לחלוקה המקרית - שם המטרות שונות).
3. **שיחה מקדימה:** בשיחה זו נדבר על כך, שחשוב לכל אחד מאתנו לעצור לרגע את המרוץ היומיומי כדי לתת לעצמו דין וחשבון בתחומים שצוינו במטרות. נדבר על חשיבות מתן וקבלת משוב. ניתן דוגמאות למשוב בונה. אם קיים חשש שיש בכיתה ילדים שעלולים "לפוצץ" את האירוע - נזמנס מראש ונכין אותם לקראת האירוע באופן אישי. לא נעשה זאת בשום אופן בפורום כיתתי.
4. נדאג לכך שעל כל שולחן יהיו ניירות, כלי כתיבה, טושים וכדומה.

האירוע:

- הילדים יושבים בקבוצות "הידידותיות". אנחנו מבקשים מן הילדים להעריך את עצמם בשלושה תחומים:
- א. התחום הלימודי
 - ב. התחום ההתנהגותי
 - ג. התחום החברתי.

נדגיש את העובדה שההערכה לא נוגעת בתחום האישי וזאת - במכוון. אין זה המקום המתאים לכך. זה איננו נחוץ ואיננו רצוי במסגרת זו. ככלל - הערכה אישית לא נעשית בפורום כיתתי.

בשלב הראשון: העבודה היא אישית. כל ילד מתייחס לעצמו בלבד.

בשלב השני: מראים הילדים זה לזה את מה שכתבו על עצמם. כל ילד מקבל את הדף של שכנו ומביע דעתו על מה שכתוב שם. מתפתחת שיחה שהיא שיחת משוב: אני מעריך עצמי כך.../חברי רואה זאת כך...

למורה: שלב זה הוא שלב מעניין מאוד. נוצרים גילוי לב, פתיחות והבנה בתוך הקבוצה. כאן "תטייל" המורה בין קבוצות, תאזין לנאמר בהן ותלמד בעצמה רבות על תלמידיה.

הסיום: משמוצתה העבודה - נחזור למליאה ונשאל:

1. איך הרגשתם בחלק האישי?
2. איך הרגשתם בזמן קבלת המשוב?
3. מה למדתם על עצמכם מכל התהליך?

למורה: ברוב המקרים מסתבר לילדים שהחברה מעריכה אותם יותר מאשר הם את עצמם. זהו שלב של גילוי משובב נפש, המעורר סיפור ושמחה אצל אותם ילדים שזה קרה להם. כדאי להרחיב דווקא כאן כדי למצות את העניין, שכן יש לכך ערך בונה לטווח הרחוק נוכל להזכיר לילדים, בשעת מצוקה כגון: כשלוך במבחן או משהו מסוג זה שהמשוב שקיבלו היה חיובי וכשלוך איננו בשום מקרה אירוע

שיש בו כדי להעיב על כל היתר...).

יש, כמובן, גם ילדים בעלי בטחון ודימוי עצמי גבוה. אלה יקבלו חיזוק לדעתם על עצמם. אירוע זה - יש בו גם ערך לגיבוש חברתי של הכיתה, לשיפור האקלים הכיתתי ולשיפור האקלים הבית-סיפרי.

אירוע שני: "היגדים"

בפעילות זו יקבל כל ילד דף היגדים המתארים אותו בתחומים השונים. כל ילד יבחר את ההיגדים המתאימים לו והמתארים אותם. אפשר להוסיף היגדים אישיים, המתאימים, סובייקטיבית לכל אחד (אין כוונה לתחום נוסף, אישי אלא להיגד אישי המתייחס לתחומים שנקבעו). פעילות זו היא פעילות אלטרנטיבית, נוספת. אין צורך (ואין גם זמן) לעשות את שתי הפעילויות הבחירה היא על פי שיקול דעתו של המורה, המכיר את תלמידיו ויכול לבחור באפשרות הפתוחה יותר, הראשונה ("שלושה דברים"), או בזו.

ההיגדים הם:

1. אני לא מבין מהר.
 2. אני לא סולח לאחרים בקלות.
 3. אני לוקח הכל בקלות.
 4. לפעמים אני חצוף.
 5. לא תמיד אני חושב מספיק לפני שאני עושה.
 6. אני משתדל להיות נקי ומסודר.
 7. אני מפטפט בשעורים.
 8. אני מנסה להשתתף בשיחות בשעורים.
 9. אני מתבייש לשאול כשאינני מבין.
 10. אני משתמש בהרבה ספרי עזר.
 11. אני מתכוון רק למבחנים.
 12. אני מכין שעורים בהתמדה.
- מכאן תוכן להוסיף היגדים משלך.

מהלך האירוע

הישיבה היא בקבוצות קטנות וידידותיות.

שלב ראשון: עבודה אישית

כל ילד בוחר את ההיגדים המתאימים לו והמתארים אותם.

שלב שני: בקבוצה

לאחר ההתנסות האישית נפתחים הדברים בקבוצה הקטנה. לדיון הקבוצתי נוסף שאלות:

1. ממה אני מרוצה?
2. מה הייתי רוצה לשנות?

שלב שלישי: במליאה

1. דיווח מן הקבוצות: מה גילינו על עצמנו?
2. מהם הדברים התלויים רק בנו?
3. במה וכיצד ניתן להיעזר בקבוצה?

שלב רביעי: אישי

- כל ילד מכין לעצמו "דף מטלות אישי":
- א. מה אני צריך לעשות כדי לשנות תכונות שאינן נוחות לי?
 - ב. מה אני צריך לעשות כדי לשמור את מה שאני אוהב?

שלב חמישי - כחודש ימים לאחר האירוע

קובעים תאריך מקובל על כולם ובודקים (הקבוצות נשארות קבועות לצורך זה):
האם הצלחנו לחולל איזה שהוא שינוי?

אירוע שלישי: "דברים התלויים בי"

כל ילד מקבל דף שהוכן מראש.

בחר לך תכונות המתאימות לך ומתארות אותך.
לאחר שבחרת - כתוב אותן בטבלה: כל תכונה בשורה נפרדת.
כתוב לצידה של כל תכונה, בעמודה השנייה, את דעתך עליה.
העבר את הדף לחברים בקבוצה - כדי שיוכלו להביע את דעתם. כאן תפתח שיחה שממנה תוכל ללמוד הרבה על עצמך מתוך "הראי" שיעמידו לפניך חבריך.
בשלב האחרון תמלא את שתי העמודות האחרונות כשתצטרך להחליט מאילו תכונות היית רוצה להיפטר, אילו מהן אתה מוכן "למכור" ואילו תכונות אתה אוהב...

"שוק" התכונות

חרוץ, מתמיד, רכלן, רגיש, מתחשב בזולת, וותרן, רגשן, סלחן, נבון, חביב, בעל בטחון, לחוץ, דייקן, קפדן, בעל יכולת הבעה, מקשיב, עצמאי, רציני, מסודר, בעל חוש הומור, נדיב, בעל רצון לדעת, בעל כושר ארגון, בעל יכולת להודות בטעות או בשגיאה, שונא מריבות.
תוכל להוסיף תכונות משלך - גם אם אינן כתובות כאן.

אירוע רביעי: "התעודה ואני"

מטרות:

1. "לקרב" את התעודה לילד על ידי כך שיעיין בה וילמד את מרכיביה.
2. להסביר את מרכיביה: מקצועות, התנהגות, הערות.
3. להכין את הילד להתמודדות עם קשיים העלולים להתעורר בבית עם קבלת התעודה.

היערכות:

1. חלוקת הכיתה לקבוצות קטנות וידידותיות.
2. דפים וכלי כתיבה על כל שולחן.

3. אם אפשר - מתן תעודה ריקה לכל ילד (ולא - כתיבת סעיפיה על הלוח).

מהלך הפעילות

כל ילד ממלא את התעודה הריקה בהתאם למה שהוא מעריך את עצמו ואיך הוא חושב שהמורים מעריכים אותו.

שלב זה יבוא אחרי חלוקת התעודות:

הפתעה/אכזבה/תגובות: מה עשיתי? מה אעשה?

קטעי קריאה: "לא משתדל" - יורם טהר לב.

"רק קצת נחת" - רות יצחקי, תמר לשם.

"תעודה" - דליה וינשטיין.

"כשאמא התה קטנה" - חגית בנוימן.

איך יקבלו הורי את התעודה?

שיחה, הכנה לקראת... , מה אעשה אם יגידו...?

למורות: קראנה לעצמכן: "מכתב מאמריקה": הוא, בוודאי, יעלה חיוך על שפתותיכן, וזאת הכוונה. יש לקחת דברים בפרופורציה נכונה ולהתכוון - ולא מתוך בהלה, להמשך.

אמא ואבא יקרים,

עברו שלושה חודשים מאז שעזבתי לקולג', אני מצטערת על חוסר ההתחשבות שלי ועל כך שלא כתבתי לכם, אבל עכשיו אני עומדת לעדכן אתכם. אך לפני שאתם מתחילים לקרוא שבו בבקשה.

אל לכם לקרוא הלאה, אלא אם כן אתם יושבים, בסדר? טוב... אז אני מסתדרת די טוב. השבר בגולגולת והמכות שקיבלתי כשקפצתי דרך החלון בחדר, כאשר הוא החל לעלות באש, זמן קצר לאחר שהגעתי הנה, התרפאו טוב בינתיים, אני ביליתי רק שבועיים בבית חולים ואני עכשיו מסוגלת לראות כמעט באופן נורמלי.

אני מקבלת את כאבי הראש האיומים האלה רק פעמיים ביום. למזלי, כאשר עלתה האש בחדרי וכשקפצתי עבר שם במקרה, בחור העובד בתחנת הדלק הקרובה למעונות, והוא היה זה שהזמין את מכבי האש והאמבולנס. הוא גם ביקר אצלי בבית החולים.

כיוון שלא היה לי אפוא לגור מאחר שחדרי נשרף, הוא היה נורא אדיב והזמין אותי לגור יחד עמו. (למעשה זה חדר במרתף). הבחור נורא עדין ואני והוא התאהבנו אהבה עמוקה, ואף מתכננים להתחתן. עדיין לא קבענו תאריך סופי אך זה יהיה לפני שהריוני יתחיל להיות מורגש. כן אמא'ילה ואבא'ילה, אני בהריון! אני יודעת באיזה כיליון עיניים אתם מצפים להיות סבא וסבתא ואני יודעת כי תקבלו את התינוק בברכה, תאהבו אותו ותטפלו בו באותה המסירות בה טיפלתם בי כשהייתי קטנה. סיבת הדחייה של נישואינו היא כי לחבר שלי יש איזו דלקת קטנה המונעת ממנו לעבור בדיקת דם שלפני הנישואין.

אני בחוסר זהירותי, כנראה נדבקתי ממנו. זה יעבור מזריקות הפניצילין שאני מקבלת יום יום. אני יודעת שתקבלו אותו למשפחתנו בזרועות פתוחות. הוא אדיב, אמנם חסר השכלה, אך אמביציוני. למרות שהוא מגזע אחר ומדת אחרת, אני יודעת שהסובלנות שלכם לא תרשה לכם להיות מוטרדים מהעובדה שצבע העור שלו קצת יותר כהה משלכם. אני בטוחה שאתם תאהבו אותו בדיוק כשם שאני אוהבת אותו.

הרקע המשפחתי שלו הוא טוב. נאמר לי שאבא שלו הוא סוחר נשק חשוב מאוד בכפר באפריקה, ממנו הוא בא.

עכשיו לאחר שעדכנתי אתכם, אני חייבת להגיד לכם שלא הייתה שריפה בחדרי, לא היה לי שבר בגולגולת וגם לא מכות אחרות.

אני לא הייתי בבית חולים, לא הייתי בהריון, אין לי סיפיליס, ואין כושי בחיי. אבל -
קיבלתי מספיק בהיסטוריה ומספיק בקושי בכלכלה, ורציתי שתראו ציוני אלה
בפרספקטיבה הנכונה.

בתכם האוהבת

פנתח במרכז לתכנון לימודים, מכללת בית ברל

כל הזכויות שמורות ©